Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kuues koda)

14. oktoober 2020*

Eelotsusetaotlus – Liidu õiguse põhimõtted – Lojaalse koostöö põhimõte – Võrdväärsuse ja tõhususe põhimõtted – Liikmesriigi poolt liidu õiguse vastaselt sissenõutud maksu tagastamine – Niisuguste maksude tagastamise taotluste esitamiseks ette nähtud tähtaeg – Samasuguse tähtaja puudumine nende summade tagasisaamiseks, mille see liikmesriik on sisse nõudnud riigisisese õiguse vastaselt

Kohtuasjas C-677/19,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunalul Vâlcea (Vâlcea esimese astme kohus, Rumeenia) 25. aprilli 2019. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 11. septembril 2019, menetluses

SC Valoris SRL

versus

Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Craiova – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Vâlcea

Administratīia Fondului pentru Mediu,

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja president L. Bay Larsen, kohtunikud M. Safjan ja N. Jääskinen (ettekandja),

kohtujurist: G. Hogan,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Rumeenia valitsus, esindajad: E. Gane, R. I. Hațieganu ja L. Lițu,

– Euroopa Komisjon, esindajad: C. Perrin ja A. Armenia,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: rumeenia.

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada selliseid liidu õiguse põhimõtteid nagu lojaalse koostöö, võrdväärsuse ja tõhususe põhimõte.

2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses ühelt poolt SC Valoris SRLi (edaspidi „Valoris“) ja teiselt poolt Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Craiova – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Vâlcea (Rumeenia maksuameti Craiova maksukeskuse Vâlcea piirkondlik osakond) (edaspidi „Vâlcea piirkonna maksuamet“) ning Administrația Fondului pentru Mediu (Rumeenia keskkonnafondi amet) vahel ning see puudutab nimetatud äriühingu tasutud sellise mootorsõiduki keskkonnalõivu tagasimaksmist, millega maksustamine on hiljem tunnistatud liidu õigusega vastuolus olevaks.

Õiguslik raamistik

OUG nr 9/2013

3 Valitsuse 19. veebruari 2013. aasta erakorraline määrus nr 9/2013 mootorsõidukite keskkonnalõivu kohta (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2013 privind timbrul de mediu pentru autovehicule) (*Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 119, 4.3.2013; edaspidi „OUG nr 9/2013“) kehtis 15. märtsist 2013 kuni 31. jaanuarini 2017.

4 OUG nr 9/2013 artikkel 4 sätestas:

„[Mootorsõidukite keskkonnalõivu] ühekordse tasumise kohustus tekib:

a) siis, kui pädeva asutuse registritesse tehakse õigusnormide kohaselt kanne selle kohta, et selle mootorsõiduki esimene omanik Rumeenias on omandanud sõiduki omandiõiguse, ning antakse välja registreerimistunnistus ja -number;

[…]“.

OUG nr 52/2017

5 Valitsuse 4. augusti 2017. aasta erakorraline määrus nr 52/2017 sõiduautode ja mootorsõidukite eritasuna, mootorsõidukite saastetasuna, mootorsõidukite heitgaaside tekitatud õhusaaste tasuna ja mootorsõidukite keskkonnalõivuna makstud summade tagasimaksmise kohta (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 52/2017 privind restituirea sumelor reprezentând taxa specială pentru autoturisme și autovehicule, taxa pe poluare pentru autovehicule, taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule și timbrul de mediu pentru autovehicule) *(Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 644, 7.8.2017; edaspidi „OUG nr 52/2017“) jõustus 7. augustil 2017.

6 OUG nr 52/2017 artikkel 1 sätestab:

„1. Maksukohustuslased, kes on tasunud sõiduautodelt ja mootorsõidukitelt ette nähtud eritasu vastavalt maksuseadustiku nr 571/2003 artiklitele 214^1–214^3 ning selle hilisematest muudatustest ja täiendustest tulenevas redaktsioonis; mootorsõidukite saastetasu, mis on sätestatud valitsuse erakorralise määrusega nr 50/2008 mootorsõidukite saastetasu kehtestamise kohta, mis on kinnitatud seadusega nr 140/2011; mootorsõidukite heitgaaside tekitatud õhusaaste tasu, mis on ette nähtud seadusega nr 9/2012 mootorsõidukite heitgaaside tekitatud õhusaaste tasu kohta selle hilisematest muudatustest ja täiendustest tulenevas redaktsioonis, ning mootorsõidukite keskkonnalõivu, mis on ette nähtud [OUGga nr 9/2013], millega kehtestatakse mootorsõidukite keskkonnalõiv ning mida on kinnitatud, muudetud ja täiendatud seadusega nr 37/2014 selle hilisematest muudatustest ja

täiendustest tulenevas redaktsioonis, ning kellele ei ole käesoleva erakorralise määruse jõustumiseni neid tagasi makstud, võivad nõuda nende tagasimaksmist, sealhulgas intressi sissenõudmise kuupäeva ja tagasimaksmise kuupäeva vahelise aja eest, esitades avalduse maksuhalduri pädevale keskasutusele. Intressi määr on sätestatud maksumenetluse seadustiku seaduse nr 207/2015, mida on hiljem muudetud ja täiendatud, artikli 174 lõikes 5.

2. Lõikes 1 nimetatud maksumaksjate õigus tasu tagasimaksmist taotleda tekib alates valitsuse käesoleva erakorralise määruse jõustumise kuupäevast, olenemata sellest, millal tasu maksti, kuid erandina sellest, mis on ette nähtud hiljem muudetud ja täiendatud [maksumenetluse seadustiku] seaduse nr 207/2015 artiklis 219, tuleb tagastamistaotlused esitada hiljemalt 31. augustiks 2018.

[…]“.

Maksumenetluse seadustik

7 20. juuli 2015. aasta maksumenetluse seadustiku seaduse nr 207/2015 (legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală) (*Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 547, 23.7.2015; edaspidi „maksumenetluse seadustik“) artikkel 168 sätestab:

„1. Maksukohustuslase nõude korral tagastatakse mis tahes alusetult makstud või saadud summa.

[…]“.

8 Maksumenetluse seadustiku artiklis 219 on sätestatud:

„Maksukohustuslase õigus nõuda sissenõutud maksu tagasimaksmist lõpeb viie aasta möödumisel alates tagasimaksmise nõudeõiguse tekkimise aastale järgneva aasta 1. jaanuarist.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

9 Rumeenia õiguse alusel asutatud äriühing Valoris tasus 25. augustil 2014 vastavalt OUG nr 9/2013 artikli 4 punktile a Madalmaadest pärit kasutatud mootorsõiduki esmaseks registreerimiseks 2451 Rumeenia leud (RON) (ligikaudu 510 eurot) „mootorsõidukite keskkonnalõivu“.

10 OUG nr 52/2017 jõustus 7. augustil 2017. Selle määruse preambulist nähtub, et normatiivakt võeti vastu pärast seda, kui kuulutati 9. juuni 2016. aasta kohtuotsus Budişan (C-586/14, EU:C:2016:421), 30. juuni 2016. aasta kohtuotsus Câmpean (C-200/14, EU:C:2016:494) ja 30. juuni 2016. aasta kohtuotsus Ciup (C-288/14, ei avaldata, EU:C:2016:495), milles Euroopa Kohus leidis, et mitmed Rumeenia kehtestatud mootorsõidukite saastetasud, mille hulka kuulub ka keskkonnalõiv, on liidu õigusnormidega, eelkõige ELTL artikliga 110 vastuolus.

11 OUG nr 52/2017 andis artikli 1 lõike 1 alusel maksumaksjatele õiguse nõuda nende summade tagasimaksmist, mis nad olid tasunud nelja selle õigusakti pealkirjas nimetatud tasuna, mis olid tunnistatud liidu õigusega vastuolus olevaks (edaspidi koos „Rumeenia saastetasud“), lisaks seadusjärgset intressi, mis kuulub tasumisele ajavahemiku eest alates sissenõudmise kuupäevast kuni tagasimaksmise kuupäevani. Samas tuleb artikli 1 lõike 2 kohaselt erandina maksumenetluse seadustiku artikli 219 sätetest esitada sellised taotlused pädevale maksuasutusele hiljemalt 31. augustil 2018, vastasel korral nõudeõigus lõpeb.

12 Valoris esitas 6. detsembril 2018 Vâlcea piirkonna maksuametile taotluse saada tagasi mootorsõidukite keskkonnalõivuna tasutud summa, mille nimetatud asutus jättis 7. jaanuari 2019. aasta kirjas edastatud otsusega rahuldamata põhjendusel, et see esitati pärast tähtaja möödumist.

13 Valoris esitas 30. jaanuaril 2019 eelotsusetaotluse esitanud kohtule Tribunalul Vâlcea (Vâlcea esimese astme kohus, Rumeenia) kaebuse, milles palus kohustada Rumeenia ametiasutusi tagastama talle vaidlusalune lõiv koos seadusjärgse määraga viivitusintressiga, olgugi et ta ei järginud OUG nr 52/2017 artikli 1 lõikes 2 ette nähtud õigust lõpetavat tähtaega. Ta väidab oma kaebuse põhjendamiseks esiteks, et niisugune *ad hoc* tähtaeg rikub liidu õigust, kuna see piirab maksumaksjate võimalust saada tagasi liidu õigusega vastuolus olevaks tunnistatud maksud, ning teiseks, et sellise õiguse kasutamiseks antud tähtaega, mis on kolm kuni viis aastat, on Euroopa Kohtu praktikas loetud mõistlikuks tähtajaks.

14 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib sellega seoses, et OUGs nr 52/2017 ette nähtud tasude tagastamisele ette nähtud spetsiaalne aegumistähtaeg oli ligikaudu aasta, see tähendab 7. augustist 2017, mil see akt jõustus, kuni 31. augustini 2018, mil nimetatud tähtaeg lõppes, samas kui maksunõuete tagastamisele ette nähtud üldine aegumistähtaeg oli maksumenetluse seadustiku artikli 219 kohaselt viis aastat alates tagastamisõiguse tekkimise aastale järgneva aasta 1. jaanuarist.

15 Nimetatud kohus küsib esiteks, kas OUG nr 52/2017 artikli 1 lõikes 2 ette nähtud aegumistähtaeg selliste maksude tagastamiseks, mis on sisse nõutud liidu õigust rikkudes, olgugi et samasugust tähtaega ei ole ette nähtud selliste summade tagastamise korral, mis on sisse nõutud liikmesriigi õigust rikkudes, on kooskõlas ELL artikli 4 lõikest 3 tuleneva lojaalse koostöö põhimõttega, nagu seda on tõlgendatud Euroopa Kohtu praktikas, ja Euroopa Kohtu määratletud võrdväärsuse põhimõttega.

16 Teiseks viitab ta tõhususe põhimõttele, nagu Euroopa Kohus on selle määratlenud, rõhutades, et OUG nr 52/2017 artikli 1 lõikes 2 ette nähtud üheaastane tähtaeg on lühem kui hagi esitamise tähtajad, mida Euroopa Kohus pidas mõistlikuks tähtajaks ja mis on tunnistatud selle põhimõttega kooskõlas olevaks.

17 Neil asjaoludel otsustas Tribunalul Vâlcea (Vâlcea esimese astme kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas lojaalse koostöö, võrdväärsuse ja tõhususe põhimõtteid tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu [OUG] nr 52/2017 artikli 1 lõige 2, mis näevad ette ligikaudu üheaastase tähtaja teatavate liidu õigust rikkudes sissenõutud tasude tagasimaksmise nõude esitamiseks, kui liikmesriigi õigusnormid ei näe ette samalaadset tähtaega nende summade tagasimaksmise nõudeõiguse kasutamiseks, mis on sisse nõutud liikmesriigi õigust rikkudes?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

18 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub oma küsimusega sisuliselt selgitada, kas

– esiteks tuleb tõhususe põhimõtet koostoimes lojaalse koostöö põhimõttega tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui liikmesriigi õigusnormid kehtestavad liidu õigusega vastuolus olevaks tunnistatud maksude tagastustaotluste esitamiseks ligikaudu üheaastase tähtaja, mis hakkab kulgema alates nende õigusnormide jõustumisest, mille eesmärk on kõrvaldada liidu õiguse rikkumine, ja

– teiseks tuleb võrdväärsuse põhimõtet koostoimes lojaalse koostöö põhimõttega tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui liikmesriigi õigusnormid kehtestavad liidu õigusega vastuolus olevaks tunnistatud maksude tagastustaotluste esitamiseks ligikaudu üheaastase tähtaja, samas kui liikmesriik ei ole sellist tähtaega ette näinud samalaadsete tagastustaotluste puhul, mis põhinevad riigisisese õiguse rikkumisel.

19 Tuleb märkida, et kuigi põhikohtuasi puudutab konkreetselt sellise summa tagasimaksmist, mis on tasutud Rumeenias OUG nr 9/2013 alusel kehtestatud „mootorsõidukite keskkonnalõivuna“, on eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimuses siiski üldisemalt kirjeldatud „liidu õigust rikkudes sissenõutud maksude“ tagastamist. Selline üldistamine on põhjendatud asjaoluga, et nimetatud

küsimuses viidatud sättes ette nähtud tähtaeg on kohaldatav ka OUG nr 52/2017 kohaldamisalasse kuuluva kolme muu sellise Rumeenia mootorsõidukite saastetasu tagastamisele, mis on oma olemuselt analoogsed keskkonnalõivuga ja mille Euroopa Kohus on samuti tunnistanud liidu õigusega vastuolus olevaks. Nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktides 10 ja 11, võeti OUG nr 52/2017 vastu just selleks, et lõpetada kõikide nende tasude kehtestamisest tulenev liidu õiguse rikkumine.

20 Eelotsusetaotluse põhjenduseks toob eelotsusetaotluse esitanud kohus esile asjaolu, et Rumeenia õiguses on maksumenetluse seadustiku artiklis 219 ette nähtud „üldine" aegumistähtaeg „oluliselt pikem" kui OUG nr 52/2017 artikli 1 lõikes 2 ette nähtud õigust lõpetav *ad hoc* tähtaeg. Seetõttu on tal kahtlusi, kas viimati nimetatud riigisisesed õigusnormid on kooskõlas lojaalse koostöö, võrdväärsuse ja tõhususe põhimõtetega, nagu neid on määratlenud Euroopa Kohus.

21 Sellega seoses tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleneb ELL artikli 4 lõikes 3 sätestatud lojaalse koostöö põhimõttest, et liikmesriigid on kohustatud kõrvaldama liidu õiguse rikkumise õigusvastased tagajärjed ja sätestama kaebuste puhul, mille eesmärk on tagada isikutele liidu õigusest tulenevate õiguste kaitse, menetluskorra, mis ei tohi olla vähem soodus kui sarnaste riigisiseste õiguskaitsevahendite puhul (võrdväärsuse põhimõte) ja mis ei tohi muuta liidu õiguskorraga antud õiguste kasutamist praktiliselt võimatuks ega ülemäära keeruliseks (tõhususe põhimõte) (vt selle kohta 29. juuli 2019. aasta kohtuotsus Inter-Environnement Wallonie ja Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, punktid 170 ja 171, ning 11. septembri 2019. aasta kohtuotsus Călin, C-676/17, EU:C:2019:700, punkt 30). Täpsemalt öeldes, kui liidu õigusnormid ei reguleeri alusetult sisse nõutud riigisiseste maksude tagastamise valdkonda, siis tuleb igal liikmesriigil kehtestada kohtule kaebuste esitamist reguleerivad menetlusnormid, mille eesmärk on tagada liidu õigusest tulenevate õiguste kaitse, tingimusel et need normid järgivad võrdväärsuse ja tõhususe põhimõtteid (vt selle kohta 15. septembri 1998. aasta kohtuotsus Edis, C-231/96, EU:C:1998:401, punkt 19, ja 11. aprilli 2019. aasta kohtuotsus PORR Építési Kft., C-691/17, EU:C:2019:327, punkt 39), eeskätt mis puudutab niisuguste kaebuste esitamise õigust lõpetavate tähtaegade või aegumistähtaegade kehtestamist (vt selle kohta 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Caterpillar Financial Services, C-500/16, EU:C:2017:996, punkt 37, ja 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, punkt 46).

22 Euroopa Kohus on täpsustanud, et nende nõuete järgimist analüüsides tuleb arvesse võtta asjaomaste õigusnormide kohta menetluses tervikuna, menetluse kulgu ja õigusnormide eripära liikmesriigi eri kohtutes (vt eelkõige 24. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus XC jt, C-234/17, EU:C:2018:853, punkt 24; 11. septembri 2019. aasta kohtuotsus Călin, C-676/17, EU:C:2019:700, punkt 31, ja 9. juuli 2020. aasta kohtuotsus Vueling Airlines, C-86/19, EU:C:2020:538, punkt 40).

23 Lisaks on Euroopa Kohus korduvalt leidnud, et lojaalse koostöö põhimõtte alusel ei või liikmesriik võtta vastu sätteid, mille kohaselt sõltub sellise maksusumma tagastamine, mille Euroopa Kohus on oma otsusega tunnistanud liidu õigusega vastuolus olevaks või mille kokkusobimatus selle õigusega tuleneb nimetatud otsusest, tingimustest, mis käsitlevad konkreetselt seda maksu ja mis on vähem soodsad kui need, mida kohaldatakse tagastamisele nende puudumisel (vt selle kohta 9. veebruari 1999. aasta kohtuotsus Dilexport, C-343/96, EU:C:1999:59, punkt 39; 30. juuni 2016. aasta kohtuotsus Câmpean, C-200/14, EU:C:2016:494, punkt 40, ja 30. juuni 2016. aasta kohtuotsus Ciup, C-288/14, ei avaldata, EU:C:2016:495, punkt 27).

Tõhususe põhimõte

24 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et kui puuduvad ühtlustatud eeskirjad, mis reguleeriksid selliste maksude tagastamist, mis on sisse nõutud liidu õigust rikkudes, jääb liikmesriikidele võimalus kohaldada oma riigisiseses õiguskorras ette nähtud menetlusnorme, eelkõige aegumistähtaegade või õigust lõpetavate tähtaegade osas, tingimusel et kooskõlas tõhususe põhimõttega ei ole need normid korraldatud viisil, mis muudaks liidu õigusega antud õiguste kasutamise praktiliselt võimatuks või

ülemäära raskeks. Viimati nimetatud küsimuses tuleb arvesse võtta mitte üksnes käesoleva kohtuotsuse punktis 22 viidatud üldisi hindamiskriteeriume, vaid vajaduse korral ka kaitseõiguste tagamise, õiguskindluse ja menetluse nõuetekohase läbiviimise põhimõtet (vt selle kohta 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, punktid 46, 47 ja 51 ning seal viidatud kohtupraktika).

25 Mis puudutab konkreetselt aegumistähtaegu või õigust lõpetavaid tähtaegu, siis on Euroopa Kohus leidnud, et õiguskaitsevahendi esitamiseks mõistlike aegumistähtaegade määramine vastab põhimõtteliselt tõhususe põhimõttest tulenevatele nõuetele, kuna see kujutab endast õiguskindluse aluspõhimõtte kohaldamist, mis kaitseb ühtaegu nii asjaomast isikut kui ka asjaomast ametiasutust, vaatamata sellele, et niisuguse tähtaja möödumine võib määratluse kohaselt takistada asjaomastel isikutel oma õigusi täielikult või osaliselt maksma panna (vt selle kohta 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Caterpillar Financial Services, C-500/16, EU:C:2017:996, punkt 42; 11. septembri 2019. aasta kohtuotsus Călin, C-676/17, EU:C:2019:700, punkt 43, ja 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, punkt 52).

26 Käesolevas kohtuasjas selgitab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et OUG nr 52/2017 artikli 1 lõikest 2 tulenev ligikaudu üheaastane tähtaeg on „lühem kui muud Euroopa Kohtu praktikas määratletud tõhususe põhimõttega kooskõlas olevaks [peetud] tähtajad“. Eelotsusetaotluses peetakse eelkõige silmas 15. septembri 1998. aasta kohtuotsust Edis (C-231/96, EU:C:1998:401, punkt 35) ja 17. novembri 1998. aasta kohtuotsust Aprile (C-228/96, EU:C:1998:544, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika), milles riigisiseseid kolmeaastaseid tähtaegu, mis hakkavad kulgema alates vaidlustatud makse tegemisest, peeti mõistlikuks.

27 Euroopa Kohus on siiski juba leidnud, et analüüsitud juhtumite puhul ei ole üheaastane tähtaeg, mis on kehtestatud liidu õiguse rikkumisel põhinevate taotluste või kaebuste esitamiseks, iseenesest ebamõistlik, kuid seda siiski tingimusel, et selle tähtaja algust ei määrata kindlaks viisil, mis muudaks puudutatud isiku jaoks liidu õigusega antud õiguste kasutamise praktiliselt võimatuks või ülemäära raskeks. Eelkõige loetakse üheaastast tähtaega direktiivi hilinenud ülevõtmise tõttu tekkinud kahju hüvitamise nõudes tõhususe põhimõttega kooskõlas olevaks (vt selle kohta 16. juuli 2009. aasta kohtuotsus Visciano, C-69/08, EU:C:2009:468, punktid 45–50).

28 Käesoleval juhul tuleb asuda seisukohale, et tõhususe põhimõttega koostoimes lojaalse koostöö põhimõttega ei ole vastuolus see, kui liikmesriigi õigusnormid kehtestavad liidu õigusega vastuolus olevaks tunnistatud maksude tagastustaotluste esitamiseks ligikaudu üheaastase tähtaja, mis hakkab kulgema alates nende õigusnormide jõustumisest, mille eesmärk on kõrvaldada liidu õiguse rikkumine.

Võrdväärsuse põhimõte

29 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et võrdväärsuse põhimõtte järgimine tähendab, et liikmesriigid ei näeks ette menetlusnorme, mis on taotluste korral, mis esitatakse selliste maksude tagasisaamiseks, mis põhinevad liidu õiguse rikkumisel, vähem soodsad kui normid, mis on kohaldatavad samalaadsete taotluste korral, võttes arvesse nende eset, alust ja olulisi tunnuseid, mis põhinevad riigisisese õiguse rikkumisel. Liikmesriigi kohtul, kellele on vahetult teada menetlusnormid, mis tagavad riigisiseses õiguses isikutele liidu õigusest tulenevate õiguste kaitse, tuleb kontrollida, kas need normid on võrdväärsuse põhimõttega kooskõlas. Euroopa Kohus võib aga anda liikmesriigi kohtu antava hinnangu hõlbustamiseks viimasele liidu õiguse tõlgendamist puudutavat teavet (vt selle kohta 30. juuni 2016. aasta kohtuotsus Câmpean, C-200/14, EU:C:2016:494, punktid 45 ja 46; 31. mai 2018. aasta kohtuotsus Sziber, C-483/16, EU:C:2018:367, punktid 35, 41 ja 42, ning 9. juuli 2020. aasta kohtuotsus Raiffeisen Bank ja BRD Groupe Société Générale, C-698/18 ja C-699/18, EU:C:2020:537, punktid 76 ja 77).

30 Käesolevas kohtuasjas võrdleb eelotsusetaotluse esitanud kohus ise esiteks ligikaudu üheaastast õigust lõpetavat tähtaega, mille see kohus kvalifitseerib „eritähtajaks“, mis on ette nähtud OUG nr 52/2017 artikli 1 lõikes 2 liidu õigusega vastuolus olevaks tunnistatud Rumeenia saastetasudena alusetult tasutud summade tagastustaotluste puhul, ja teiseks maksunõuete puhul maksumenetluse seadustiku artiklis 219 ette nähtud viieaastast aegumistähtaega, mille ta liigitab „üldiseks tähtajaks“ ja „märgatavalt soodsamaks“.

31 Rumeenia valitsus, kes vaidleb selle võrdluse põhjendatusele vastu, märgib siiski, et „eritähtaja“ kehtestamise eesmärk oli just vältida Rumeenia eelarve koormamist intresside kogusummaga, mis oleks võinud olla liiga suur juhul, kui OUG nr 52/2017 kohaldamisalasse kuuluvate maksude tagastustaotlustele ei oleks selle õigusaktiga kehtestatud üheaastast eritähtaega, vaid üldine viieaastane tähtaeg, mis on ette nähtud maksumenetluse seadustikus.

32 Lisaks on OUG nr 52/2017 artikli 1 lõikes 2 sõnaselgelt märgitud, et selles ette nähtud õigust lõpetavat tähtaega kohaldatakse nimetatud õigusakti kohaldamisalasse kuuluvate tagastustaotluste suhtes „erandina [maksumenetluse seadustiku] artikli 219 sätetest“, mis käsitlevad igat liiki „maksunõuete tagasimaksmise“ taotlusi. Nagu Euroopa Komisjon oma kirjalikes seisukohtades õigesti märgib, on vaatamata sellele, et Rumeenia õigus ei näe riigisisese õiguse vastaselt sissenõutud summade tagasimaksmiseks ette mitte õigust lõpetavat tähtaega, vaid aegumistähtaja, mis võib teatud tingimustel katkeda või peatuda, OUG nr 52/2017 artikli 1 alusel esitatud taotluse eesmärk nõuda tasu tagasimaksmist, mis näib olevat ka maksumenetluse seadustiku artikli 219 eesmärk. Seega ilmneb, et esimesena nimetatud sätte alusel esitatud taotlustel ja teise sätte alusel esitatud taotlustel on sarnane ese ja alus. Seda saab siiski kontrollida üksnes eelotsusetaotluse esitanud kohus.

33 Seega tuleb juhul, kui on ilmnenud asjaomaste taotluste sarnasus, kontrollida, kas sellised taotluste esitamise menetlusnormid, mis nagu põhikohtuasjas põhinevad OUG-l nr 52/2017, mille eesmärk on kõrvaldada liidu õigusnormide rikkumine, on ebasoodsamad kui selliste taotluste esitamise menetlusnormid, mis põhinevad üksnes riigisiseste õigusnormide rikkumisel.

34 Sellega seoses piisab, kui sedastada, nagu sisuliselt märkisid nii eelotsusetaotluse esitanud kohus oma otsuses kui ka komisjon oma kirjalikes seisukohtades, et OUG nr 52/2017 esemeks olevate tasude tagastustaotluste suhtes, mis põhinevad liidu õiguse rikkumisel, on kehtestatud ligikaudu üheaastane menetlustähtaeg, mis on märkimisväärselt lühem ja seega vähem soodne kui viieaastane tähtaeg, mida kohaldatakse riigisisese õiguse rikkumisel põhinevate maksunõuete tagasimaksmise taotluste suhtes.

35 Seda järeldust ei sea kahtluse alla Rumeenia valitsuse argumendid, mille kohaselt ühelt poolt andis OUG nr 52/2017 uue tähtaja maksumaksjatele, kelle puhul oli varasemate õigusnormide alusel nende maksude tagasisaamise õigusele kohaldatav viieaastane aegumistähtaeg möödunud või lõppemas, ning teiselt poolt võib selle määrusega kehtestatud Rumeenia saastetasude suhtes kehtestatud süsteemi kohaldada ka nende tagasimaksmisele, kui need on riigisisese õigusega vastuolus.

36 Kuigi OUG nr 52/2017 vastuvõtmine, mis nägi liidu õiguse kohaselt alusetult tasutud Rumeenia saastetasude tagastustaotluse esitamise tähtpäevaks ette 31. augusti 2018, pikendas tagasimakse tähtaega, mida kohaldati teatud maksumaksjatele, kes on need maksud tasunud, on selge, et määruse vastuvõtmine tõi kaasa ka ebasoodsa tagajärje, mis lühendas tagasimaksmise tähtaega teiste maksumaksjate puhul, kes kaotasid õiguse kasutada maksumenetluse seadustiku artiklis 219 ette nähtud tähtaega täies ulatuses viie aasta jooksul. Võrdväärsuse põhimõte ei võimalda aga hüvitada ebasoodsamat olukorda, mis on tekitatud ühele maksumaksjate rühmale eelisega, mis on antud teisele sarnases olukorras olevale rühmale.

37 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et võrdväärsuse põhimõttega koostoimes lojaalse koostöö põhimõttega on vastuolus see, kui liikmesriigi õigusnormid kehtestavad liidu õigusega vastuolus olevaks tunnistatud maksude tagastustaotluste esitamiseks ligikaudu ühe aasta pikkuse tähtaja, samas kui liikmesriik ei ole sellist tähtaega ette näinud samalaadsete tagastustaotluste puhul, mis põhinevad riigisisese õiguse rikkumisel.

38 Kõiki eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata järgmiselt:

– tõhususe põhimõtet koostoimes lojaalse koostöö põhimõttega tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, kui liikmesriigi õigusnormid kehtestavad liidu õigusega vastuolus olevaks tunnistatud maksude tagastustaotluste esitamiseks ligikaudu üheaastase tähtaja, mis hakkab kulgema alates nende õigusnormide jõustumisest, mille eesmärk on kõrvaldada liidu õiguse rikkumine.

– Võrdväärsuse põhimõtet koostoimes lojaalse koostöö põhimõttega tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui liikmesriigi õigusnormid kehtestavad liidu õigusega vastuolus olevaks tunnistatud maksude tagastustaotluste esitamiseks ligikaudu üheaastase tähtaja, kui see liikmesriik ei ole sellist tähtaega ette näinud samalaadsete riigisisese õiguse rikkumisel põhinevate tagastustaotluste puhul.

Kohtukulud

39 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kuues koda) otsustab:

Tõhususe põhimõtet koostoimes lojaalse koostöö põhimõttega tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, kui liikmesriigi õigusnormid kehtestavad liidu õigusega vastuolus olevaks tunnistatud maksude tagastustaotluste esitamiseks ligikaudu üheaastase tähtaja, mis hakkab kulgema alates nende õigusnormide jõustumisest, mille eesmärk on kõrvaldada liidu õiguse rikkumine.

Võrdväärsuse põhimõtet koostoimes lojaalse koostöö põhimõttega tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui liikmesriigi õigusnormid kehtestavad liidu õigusega vastuolus olevaks tunnistatud maksude tagastustaotluste esitamiseks ligikaudu üheaastase tähtaja, kui see liikmesriik ei ole sellist tähtaega ette näinud samalaadsete riigisisese õiguse rikkumisel põhinevate tagastustaotluste puhul.

Allkirjad